

## 7. Měnové podmínky

Ve 2. čtvrtletí byly opět sníženy základní měnověpolitické úrokové sazby.

Po březnovém oslabení kurz koruny vůči euru i dolaru opět posiloval.

Prudce klesly mezibankovní úrokové sazby a rovněž výnosy vládních dluhopisů.

Na nové podmínky reagovaly i úrokové sazby na klientských účtech. Pokles úročení vkladů s dohodnutou splatností byl spojen i s přelivem finančních prostředků na neterminované vklady.

Spotřební možnosti byly ve 2. čtvrtletí omezeny, což se podepsalo i na vývoji objemu poskytnutých úvěrů na spotřebu.

Nastavení základních měnověpolitických sazeb se v průběhu 1. pololetí výrazně měnilo spolu s vývojem ekonomické situace. Na počátku roku došlo vzhledem k silícím inflačním tlakům k navýšení repo sazby ze 2 % na 2,25 %<sup>1</sup>. Tato úroveň se ale udržela krátce. V březnu byla sazba redukována na 1 % a v květnu dále na 0,25 %, nejnižší hodnotu od října 2017. Diskontní sazba byla ke konci června na technické nule (0,05 %) a lombardní sazba dosahovala 1 %. Kurz koruny vůči euru i dolaru se po výrazném březnovém oslabení udržoval na vyšší úrovni v průběhu celého dubna a velké části května. Kurz koruny vůči euru se po většinu tohoto období držel nad 27 CZK/EUR. Od 20. května až do 2. června kurz postupně opět posílil na 26,65 koruny. Blízko této úrovně pak setrval až do konce měsíce. Velmi podobný byl vývoj v případě dolaru. Kurz se během dubna i května často držel nad 25 CZK/USD. V období od 20. května do 5. června koruna opět posílila až na 23,47 CZK/USD a do konce června pak mírně oslabovala směrem k 24 korunám za dolar. Výrazné oslabení koruny vůči ostatním měnám znamenalo posílení inflačních tlaků ze zahraničí.

Změny měnověpolitických sazeb vedly k rychlému poklesu mezibankovních úrokových sazeb. Tříměsíční PRIBOR tak ke konci března dosahoval 2 % a na konci června to bylo 0,34 %. Snižovaly se rovněž úrokové sazby na vládních dluhopisech, a to u všech druhů splatností. Od konce března do konce června tak u dluhopisů se splatností do 2 let kleslo průměrné úročení z 1,27 % na 0,08 %, u splatností do 5 let to bylo z 1,23 % na 0,52 % a v případě dluhopisů s dlouhodobou splatností se sazba posunula z 1,28 % na 0,86 %. Podobně se vyvíjely i sazby na vládních dluhopisech vydaných eurozónou. Krátkodobé i střednědobé splatnosti ke konci června měly úrokovou sazbu zápornou (–0,36 % u krátkodobých, –0,04 % u střednědobých). Průměrné úročení dlouhodobých dluhopisů v eurozóně dosahovalo ke konci června 0,35 %.

Velmi rychle na novou situaci reagovaly i úrokové sazby na některých druzích vkladů. Ke konci letošního června činila průměrná úroková sazba na běžných účtech domácností 0,03 % (oproti březnu se snížila o 0,01 p. b.). Úročení běžných účtů domácností na téměř nulové úrovni zůstává již více než čtyři roky a nijak nereagovalo na předchozí zvýšení měnověpolitických sazeb. Prudce se propadlo úročení vkladů s dohodnutou splatností. Celkový průměr poklesl od konce března (1,43 %) na 0,6 %. Pokles zasáhl všechny druhy splatností, nejvíce ale splatnost do 1 roku včetně (pokles mezi březnem a červnem z 1,38 % na 0,37 %) a nad 1 rok do 2 let (z 2,07 % na 1,53 %). Sazby na běžných účtech poklesly i nefinančním podnikům (z 0,16 % na 0,04 %). Propad úrokových sazeb na vkladech s dohodnutou splatností pro nefinanční podniky byl ještě silnější než u domácností (z 1,36 % v březnu na 0,16 % v červnu). Nepřekvapilo tak, že celkový objem termínovaných vkladů byl ke konci června meziročně nižší o 1,3 %, zatímco neterminované vklady posílily o 13,3 % (nejvíce od září 2017).

Domácnostem se ve 2. čtvrtletí také zlevnil přístup k úvěrovému financování. Průměrná úroková sazba úvěrů na spotřebu se mezi březnem a červnem snížila o 0,26 p. b. na 7,89 % a poprvé se tak dostala pod 8% hranici. Snížilo se i průměrné úročení úvěrů na bydlení (–0,13 p. b. na 2,42 % ke konci června). Nejvýraznější byl pokles u fixace sazby do 1 roku, ale snížení proběhlo i v případě fixace nad 1 rok do 5 let a nad 5 let do 10 let. Pouze úvěry s fixací nad 10 let ve 2. čtvrtletí zdražovaly. Probíhající omezení se ve 2. čtvrtletí projevila výrazným zpomalením meziročního tempa růstu objemu úvěrů na spotřebu. Zatímco v předchozím půlroce dosahovalo tempo 9 %, ke konci června byl objem poskytnutých úvěrů meziročně vyšší o 6,3 %. Co se týče úvěrů na bydlení, zde

<sup>1</sup> Není-li uvedeno jinak, je zdrojem údajů v této kapitole databáze ARAD České národní banky. Hodnoty směnných kurzů jsou rovněž převzaty od ČNB.

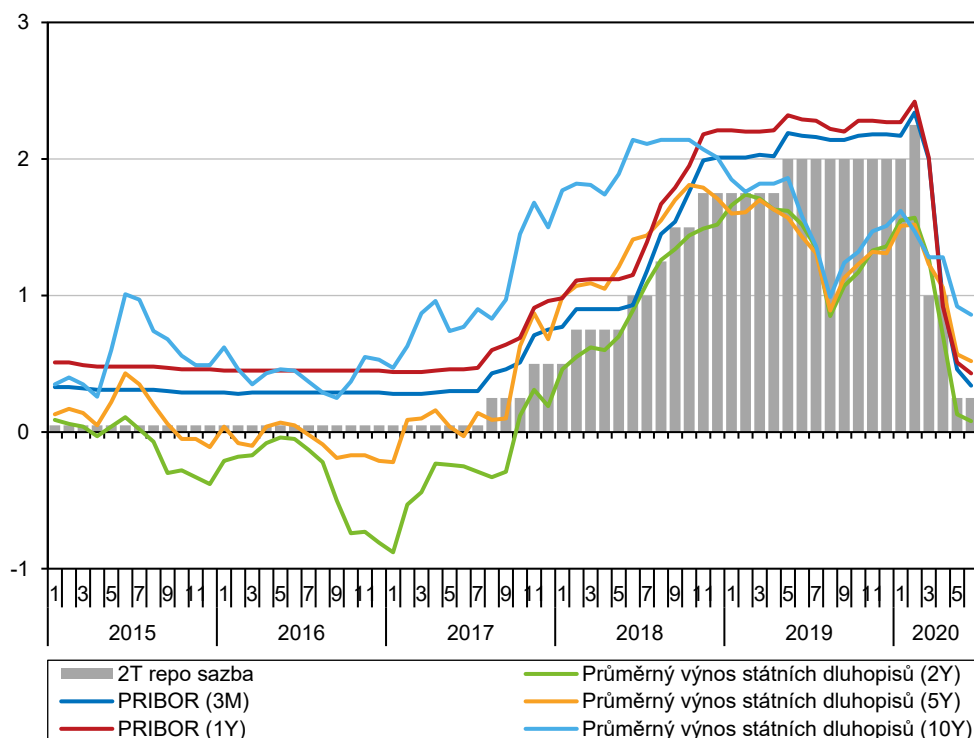


k útlumu nedošlo. Objem poskytnutých hypotečních úvěrů se meziročně zvýšil o 7,9 %, tempo tak mírně zrychlilo.

Přístup k úvěrům se nefinančním podnikům zlevnil. Nejisté prostředí ale vedlo i ke zmírnění úvěrové dynamiky.

Úrokové sazby úvěrů pro nefinanční podniky od března do června plošně klesaly. Nejvíce u úvěrů nad 30 milionů korun (–1,03 p. b. na 2,07 %). Úvěry s objemem mezi 7,5 až 30 miliony vykázaly pokles průměrné sazby o 0,89 p. b. na 2,54 %. Nejméně se snižovalo úročení u půjček do 7,5 milionu korun (–0,67 p. b. na 3,78 %). Meziroční růst celkového objemu úvěrů a pohledávek nefinančních podniků ve 2. čtvrtletí zpomalil. Ve srovnání s koncem června 2019 došlo k poklesu objemu korunových úvěrů a pohledávek o 2,8 %. Objem úvěrů v cizí měně se naopak meziročně zvýšil o 21,7 %. Růst objemu poskytnutých úvěrů zpomalil ve zpracovatelském průmyslu (3,5 %), ve stavebnictví (4,8 %) a ve velkoobchodě a maloobchodě, opravách a údržbě motorových vozidel (1,2 %). Velmi silně naopak rostl objem půjček činnostem v oblasti nemovitostí (12,3 %; velmi výrazný přírůstek 10,3 % byl zaznamenán už v 1. kvartálu). Část přírůstku ve zpracovatelském průmyslu nebo peněžnictví a pojišťovnictví ale souvisí i s březnovým oslabením koruny, které se promítlo do přepočtené hodnoty úvěrů v cizí měně. Už v březnu dosáhl vysokého meziročního přírůstku také objem půjček v ubytování, stravování a pohostinství (10,2 %) a ke konci června meziroční nárůst dosáhl 12,5 %. Velmi výrazně se během 2. čtvrtletí navýšoval objem půjček pro veřejnou správu a obranu, povinné sociální zabezpečení, vzdělávání, zdravotní a sociální péči (hodnota na konci června byla meziročně o 16,9 % vyšší). Objem úvěrů byl ke konci června meziročně nižší u informačních a komunikačních činností (–6,9 %), v peněžnictví a pojišťovnictví (–2,0 %) a série poklesů pokračovala také u těžby a dobývání (–0,9 %).

Graf č. 15 Tržní úrokové sazby (v %)



Zdroj: ČNB